

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

YTY-työt Lapissa vuonna 2009

1/2010

Lapin elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksen julkaisuja

YTY-työt Lapissa vuonna 2009

Raportti

Sirpa Lithovius

Rovaniemi 2010

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Sirpa Lithovius

Kansikuva: Kesänkijärven luontopolku. Kuva Sirpa Lithovius.

Julkaisu on saatavana myös internetistä:

www.ely-keskus.fi/Lappi/ > Ajankohtaista >Julkaisut

Yliopistopaino, Helsinki 2010

ISBN 978-952-11-3513-2 (nid.)

ISBN 978-952-11-3514-9 (PDF)

ISSN 1796-1971 (pain.)

ISSN 1796-198X (verkköj.)

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
2 YTY-työt Lapissa	6
2.1 Töiden organisointi.....	6
2.2 Työvoima	7
2.3 Rahoitus ja yhteistyötahot.....	7
2.4 Työkohteet.....	7
3 YTY-vuosi 2009	8
3.1 YTY-töiden työvoima ja työllistämisaikutus	8
3.2 YTY-töiden kustannukset.....	10
3.3 Vuoden 2009 työkohteet.....	11
3.3.1 Vesistöjen hoito	12
3.3.2 Kulttuuriympäristön hoito.....	13
3.3.3 Ulkoilu ja virkistyskäyttö.....	14
3.3.4 Jätehuolto	16
3.3.5 Luonnonsuojelu	17
3.4 Esimerkkejä työkohteista.....	18
3.4.1 Kolarin kunnan esteettömät YTY-kohteet	18
3.4.2 Saariharjun uimarannan kota ja liiteri.....	20
3.4.3 Pellon YTY-naiset.....	22
3.4.4 Sarvilammen lintutorni Savukoskella	24
4 YTY-työt Lapissa vuosina 1995–2009	25
4.1 YTY-töiden työllistämisaikutukset.....	25
4.2 YTY-töiden kustannukset.....	25
4.3 Työkohteet.....	26
5 Yhteenveto	27
Lähteet	27
Liitteet	28
Kuvailulehti	29
Sisdoallosiidu	30

1 Johdanto

YTY-töillä tarkoitetaan valtion palkkaperusteisella työllistämistuella toteutettuja ympäristönsuojelua ja -hoitoa edistäviä töitä, jotka perustuvat ympäristöministeriön asettaman työryhmän mietintöön (30.5.1993). Lapissa YTY-töitä on tehty kuusitoista vuotta. Työministeriön, TE-keskuksen työvoimaosaston, ympäristöministeriön ja kuntien rahoituspäätökset ovat vaikuttaneet keskeisesti töiden toteutumiseen. Lapin ympäristökeskus on toiminut koko ajan YTY-töiden hallinnoijana ja pääorganisoijana Lapissa.

YTY-työt ovat keskittyneet pääasiassa vesistöjen ja kulttuuriympäristön hoitoon, ulkoiluun ja virkistyskäyttöön, jätehuoltoon sekä luonnonsuojeluun. Työkohteet on valittu yhteistyössä kuntien ja työviranomaisten kanssa. Kohteiden valintaan vaikuttavat niiden yleishyödyllisyys sekä positiiviset vaikutukset alueen ympäristöön ja elinkeinoelämään. YTY-töinä on toteutettu myös liikuntarajoitteisille sopivia ulkoilu- ja virkistyskäytön kohteita kuten pitkoksia, laavuja ja jopa lintutorneja.

YTY-työt on koettu erittäin toimivaksi työllistämismuodoksi koko maakunnassa syrjäkyliä myöten. Vuosien varrella Lapin ympäristökeskus on työllistänyt YTY-töiden kautta yli 6 100 pitkäaikaistyötöntä. YTY-töillä luodaan määräaikaista työpaikkoja, jotka vaikuttavat pysyvien työpaikkojen syntymiseen. Paikallista työvoimaa käytettäessä matkustuskulut jäävät vähäisiksi. Työskentely oman asuinympäristön parantamiseksi pitää työmotivaation ja -moraalin korkealla. Työn jälki näkyy välittömästi ja palaute tulee nopeasti. Työllistamisestä aiheutuvien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lisäksi YTY-töillä on selvä positiivinen merkitys kylien elinvoimaisuuteen ja asuttuna säilymiseen, alueiden käyttökelpoisuuteen sekä ympäristön viihtyisyyteen. YTY-työt parantavat omalta osaltaan alueiden matkailuelinkeinojen toimintamahdollisuuksia.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset aloittivat toimintansa vuoden 2010 alussa osana perusteellista valtion aluehallinnon uudistusta. Uudet keskukset vastaavat niistä tehtävistä, jotka aiemmin kuuluivat TE-keskuksille, alueellisille ympäristökeskuksille, tiepiireille, lääninhallitusten liikenne- ja sivistysosastoille sekä Merenkululaitokselle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) vastaavat valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtävistä 15 alueella Suomessa. Lainsäädännön toimeenpano, ohjaus ja valvonta alueilla kuuluu samanaikaisesti toimintansa aloittaville kuudelle aluehallintovirastolle (AVI). Lapin ympäristökeskuksen ympäristön hoidon tulosalueen tehtävät siirtyivät Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle vesivarayksikköön, jonka alaisuudessa on tarkoitus jatkaa myös YTY-töitä.

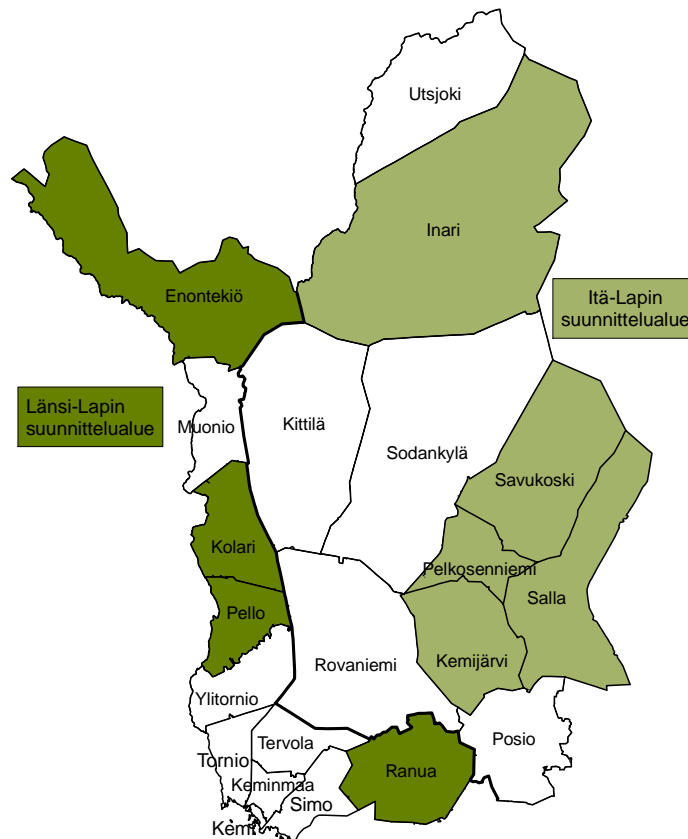
Rovaniemellä 5.1.2010
Sirpa Lithovius

2 YTY-työt Lapissa

2.1

Töiden organisointi

Lapin ympäristökeskuksessa YTY-töiden organisoinnista on vastannut ympäristön hoidon tulosalue. 1.1.2010 tehtäviä hoitaa Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueen vesivarayksikkö. YTY-töiden organisointia varten Lappi on jaettu Itä- ja Länsi-Lapin alueeseen. Aluevastaavat ovat toimineet alueidensa vetäjinä ja vastanneet oman alueensa kuntien YTY-töistä ja työsuunnittelijoiden toiminnasta. Aluevastaavat ovat hoitaneet yhteydenpidot kuntiin ja työ- ja elinkeinotoimistoihin sekä neuvottelut YTY-töiden rahoituksesta ja työvoimasta. Aluevastaavien avuksi on työllistetty työsuunnittelija, jonka tehtäviin on kuulunut YTY-töiden koordinointi ja kehittäminen koko Lapin alueella. Työntekijöiden palkkauksesta ja työmaiden johdosta ovat vastanneet rakentamisyksikön (1.1.2010 alkaen vesivarayksikön hankintaryhmä) työmaapäälliköt.

Kuva 2. YTY-töihin osallistuneet kunnat vuonna 2009.

Työvoima

YTY-työt ovat työllistäneet kunnissa työnsuunnittelijat, joiden tehtävänä on ollut valmistella työkohteet yhdessä sidosryhmien kanssa, rahoituksen järjestely, lupasasioiden hoito, uusien kohteiden kartoitus sekä töiden raportointi. Työnsuunnittelija on osallistunut lisäksi työntekijöiden valintaan sekä vastannut työkohteiden työnjohdosta ja töiden organisoinnista. Työnsuunnittelijat on palkattu palkkaperusteisella työllistämismäärärahalta ja 100-prosenttisella työajalla. Saman työnsuunnittelijan on voinut palkata enintään kahdeksi vuodeksi.

Työntekijät ovat olleet pitkäaikaistyöttömiä, jotka on myös palkattu palkkaperusteisella työllistämistuella. Työntekijät on palkattu töihin 85-prosenttisella työajalla keskimäärin 4–5 kk:n mittaisiin työsuhteisiin. Työllistämisaikajankohda on sijoittunut kesäkuukausille, jolloin YTY-toiminta on ollut vilkkaimmillaan.

Rahoitus ja yhteistyötahot

Keskeisin rahoitus on muodostunut Lapin TE-keskuksen osoittamasta palkkaperusteisesta työllistämistuesta, jolla työntekijät on palkattu. Työ- ja elinkeinotoimistot ovat osoittaneet lisäksi varoja työntekijöiden palkkaamisesta aiheutuviin oheiskustannuksiin (mm. turvavarusteet, matkakorvaukset). Muita merkittäviä rahoittajia ovat olleet ympäristöministeriö ja kunnat, jotka ovat myöntäneet Lapin ympäristökeskukselle varoja YTY-töiden hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin.

Lapin ympäristökeskus on toteuttanut YTY-töitä yhteistyössä kuntien, seurakuntien, urheiluseurojen, kylätoimikuntien, kalastuskuntien, yhteismetsien, Metsähallituksen, riistanhoitoyhdistysten sekä muiden julkisten ja yksityisten tahojen kanssa. Nämä ovat tehneet kunnissa toimiville työnsuunnittelijoille aloitteita työkohteista ja sitoutuneet samalla kustantamaan kohteiden kone- ja materiaalikulut sekä huolehtimaan jatkossa kohteiden kunnossapidosta.

Työkohteet

YTY-työkohteet ovat liittyneet kulttuuriympäristön ja vesistöjen hoitoon, jätehuoltoon, ulkoilu- ja virkistyskäyttöön sekä luonnonsuojeluun. Kohteet on valittu yhteistyössä työviranomaisten, kuntien ym. sidosryhmien kanssa. Valintojen pääkriteereitä ovat olleet töiden yleishyödyllisyys, toteuttamismahdollisuudet henkilötöyönä sekä osapuolten sitoutuminen hankkeista aiheutuviin kustannuksiin.

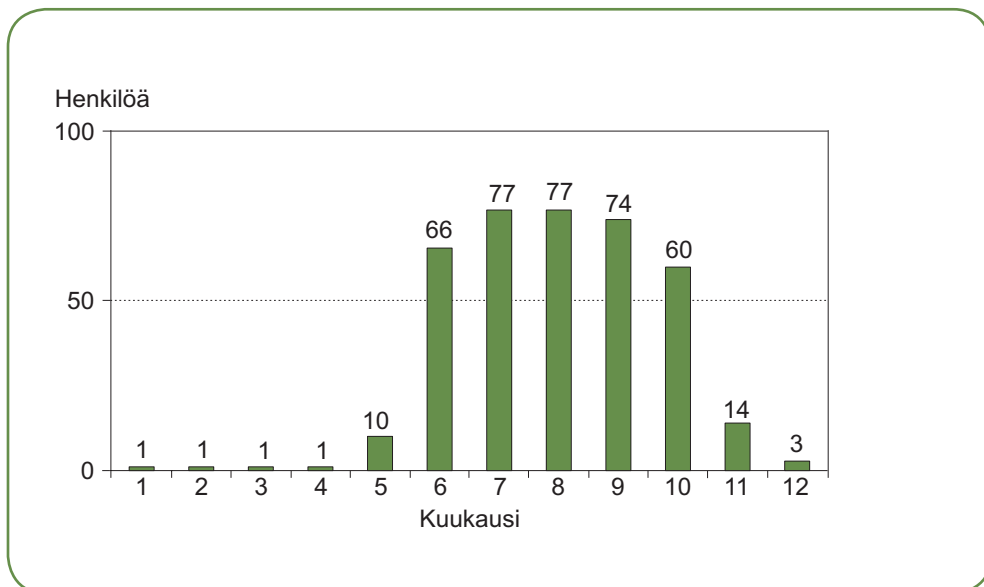
3 YTY-vuosi 2009

3.1

YTY-töiden työvoima ja työllistämisaikutus

Vuonna 2009 YTY-töitä tehtiin yhdeksässä Lapin kunnassa. Valtion työllistämismäärärahat vähenivät edelleen, mikä näkyy YTY-työllistettyjen määrässä. Määrärahojen vähenemisen vuoksi kaikissa Lapin kunnissa ei voitu tehdä YTY-töitä.

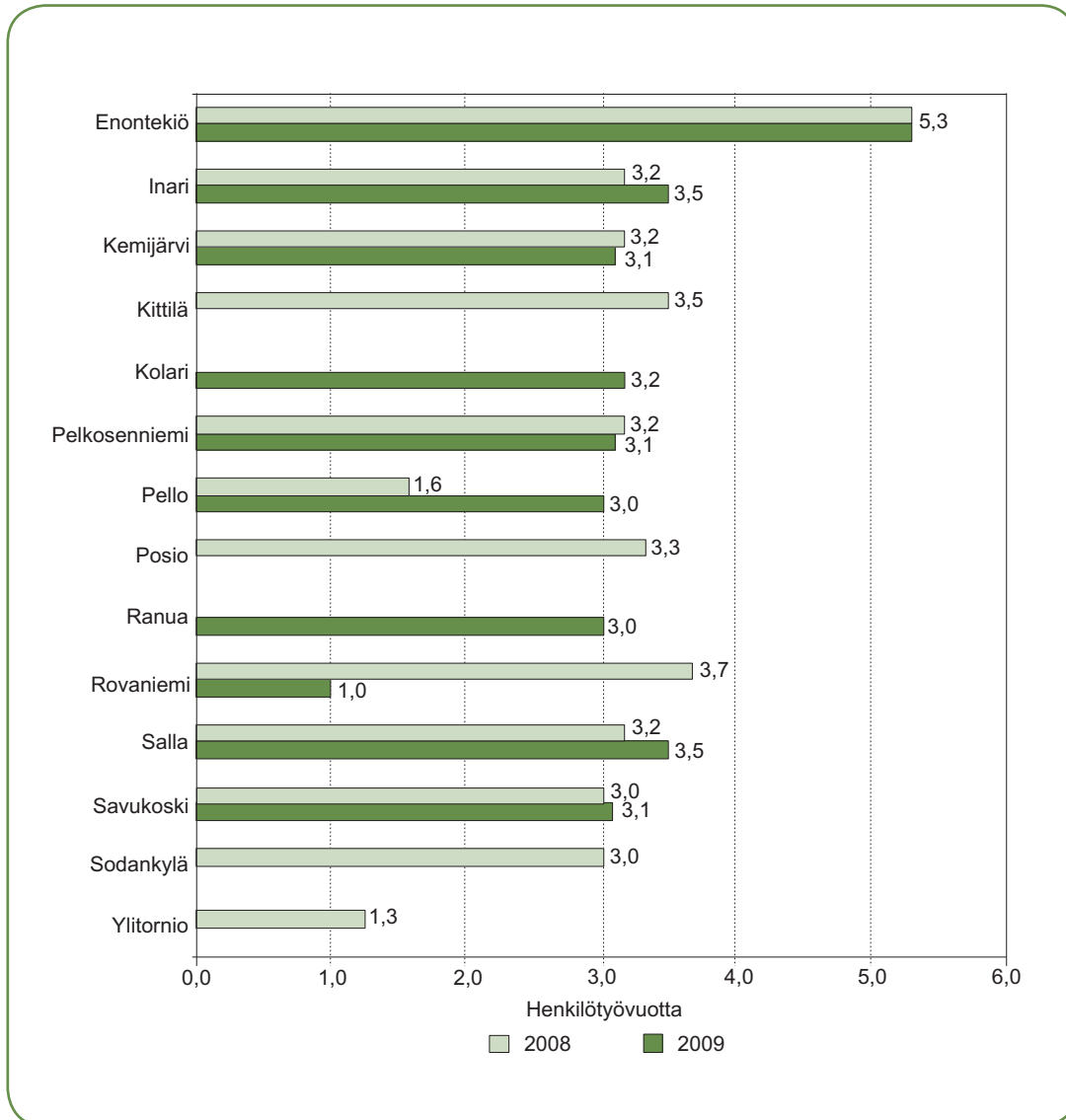
Vuonna 2009 YTY-töissä oli 77 henkilöä (työsuunnittelijaa, työnjohtajaa ja työntekijää). Työllistämisaikutus vuonna 2009 oli 32 henkilötyövuotta. Suurimmat työllistämisaikutukset saavutettiin Enontekiöllä, jossa päästiin 5,3 henkilötyövuoteen (kuva 4). YTY-töiden luonteesta johtuen kesä ja alkusyksy olivat vilkkainta työaikaa, ja suurin työllistämisaikutus saavutettiin heinäkuun ja elokuun 77 henkilötyövuokaudella (kuva 3).

Kuva 3. YTY-työllistetyt kuukausittain vuonna 2009.

Työllistetyt työntekijät olivat pääasiassa rakennus- ja metsäalan pitkäaikais-työttömiä. Keskimääräinen työsuhteen pituus oli 4,3 kuukautta 85 %:lla työajalla. Työsuunnittelijat työllistettiin 100 %:lla työajalla ja he aloittivat työnsä noin kuukautta aikaisemmin kuin muut työntekijät. Ennen varsinaisten töiden aloittamista työsuunnittelijat osallistuivat kuntien kanssa käytäviin neuvotteluihin, joissa käytiin läpi edellisen vuoden töitä ja päätettiin tulevasta työkohteista. Työsuunnittelijat olivat myös mukana valitsemassa YTY-työntekijöitä yhdessä työmaapäälliköiden kanssa. Työsuunnittelijoiden työsuhteen päättyi myös kuukautta myöhemmin, jotta kaikki raportoinnit ja muut toimistotyöt ehdittiin tehdä valmiiksi.

YTY-töiden oheiskustannusten minimoimiseksi ja kulkemisen helpottamiseksi työntekijät pyrittiin hankkimaan mahdollisimman läheltä työkohteita. Jokaiseen työryhmään valittiin eri alojen ammattiosaamista. Kokeneemmat työntekijät ohjasivat ryhmän nuorempia ja kokemattomampia jäseniä. Tällä tavoin voitiin lisätä vähäisen työkokemuksen omaavien henkilöiden ammattitaitoa ja itseluottamusta.

Kuva 4. YTY-työllistetyt kunnittain vuosina 2008 ja 2009.

YTY-töiden kustannukset

YTY-töiden kokonaiskustannukset vuonna 2009 Lapissa olivat yhteensä noin 1,1 miljoonaa € (liite 1). Palkkauskustannukset olivat noin 840 000 € ja ne katettiin työ- ja elinkeinotoimistojen myöntämistä työllisyysmäärärahoista. YTY-töiden oheiskulut olivat noin 280 000 €. Oheiskulut muodostuivat työntekijöihin kohdistuvista kuluista (mm. työkalukorvaukset, terveystarkastukset, matkakorvaukset ja turvavarusteet), materiaali- ja konekuluista sekä Lapin ympäristökeskukselle maksettavista YTY-töiden hallinnointiin menevistä kuluista.

Työ- ja elinkeinotoimistot osallistuivat oheiskuluihin yhteensä 135 348 €:lla, joka muodostui pääasiassa työntekijöihin kohdistuvista kuluista. Kunnat osallistuivat oheiskuluihin yhteensä 118 100 €:lla, mikä palautui osittain takaisin kunnille YTY-töistä saadun laskennallisen kunnallisveron muodossa. Kuntien maksamat oheiskulut muodostuivat työntekijöihin kohdistuvista kuluista, materiaali- ja konekuluista sekä YTY-töiden hallinnointiin menevistä kuluista.

Muut yhteistyötahot osallistuivat oheiskuluihin 22 564 €:lla, mikä kohdistui pääasiassa työkohteiden materiaali- ja konekuluihin. Vuonna 2009 YTY-töitä tehtiin yhteistyössä kuntien, seurakuntien, kylätoimikuntien, metsästysseurojen, matkailuyritysten, urheiluseurojen, Metsähallituksen, Tiehallinnon sekä muiden julkisten ja yksityisten tahojen kanssa.

Työllistämivuoden palkkakustannukset vuonna 2009 olivat keskimäärin henkilötyövuotta kohden 26 370 € sivukuluineen. Osa sopimuksista oli kokoaikaisia ja osa 85 %:sia. Oheiskuluja muodostui keskimäärin 8 700 € työvuotta kohden.

Kuva 5. Katsiskapyyntiä Enontekiön Palojärvellä. Kuva Sirpa Lithovius.

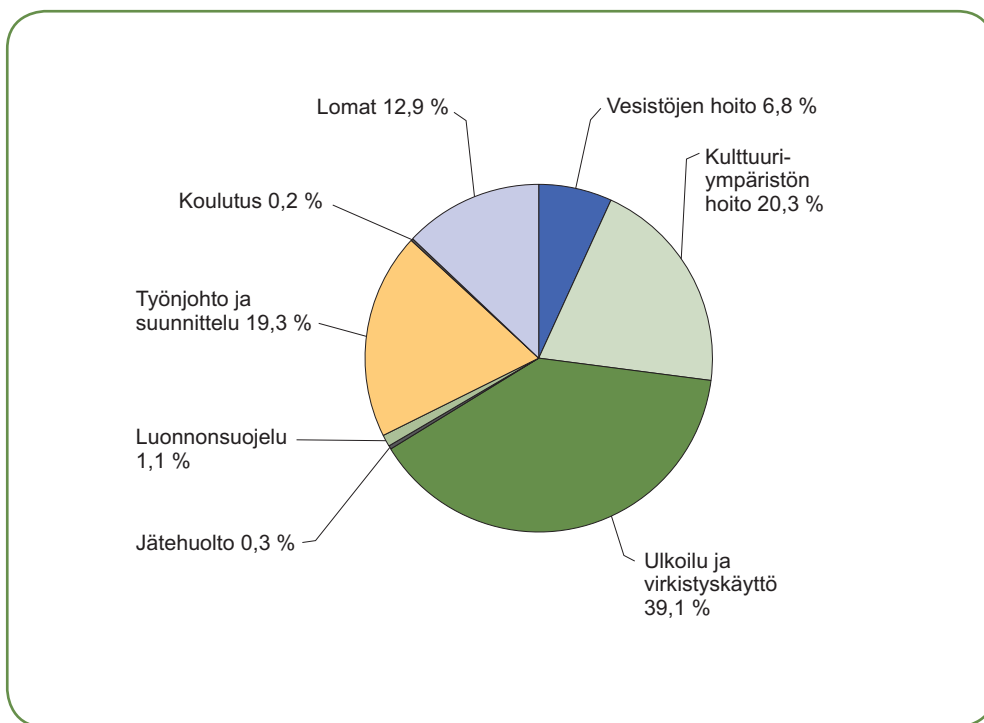
Vuoden 2009 työkohteet

Vuonna 2009 YTY-työt painottuivat ulkoiluun ja virkistyskäyttöön sekä kulttuuriympäristön hoitoon niin kuin menneinäkin vuosina (kuva 6). Suosituimpia töitä olivat ulkoilu- ja retkeilyreitteihin liittyvien palvelurakenteiden kunnostaminen ja rakentaminen sekä maisemanhoitoraivaukset.

Lapin ympäristökeskuksen seurantamallissa työt on jaoteltu seuraaviin työlajeihin:

- vesistöjen hoito
- kulttuuriympäristön hoito
- ulkoilu ja virkistyskäyttö
- jätehuolto
- luonnonsuojelu
- työnjohto ja suunnittelu
- koulutus
- lomat

Jokaisella työajalla on lisäksi omat tarkenteensa, joista voidaan seurata kunkin tarkenteen työmääriä.

Kuva 6. Vuoden 2009 YTY-työt käytetyn työajan mukaan.

3.3.1

Vesistöjen hoito

Vuonna 2009 vesistöjen hoitoon käytettiin työaikaa yhteensä 1,4 henkilötyövuotta. Vesistöjen hoitotoilla on tarkoitus mm. parantaa kalojen elinolosuhteita ja vesistöjen virkistyskäyttöä sekä estää järvien rehevöitymistä. Vesistöjen hoidon osalta eniten työaikaa käytettiin hoitokalastukseen.

Syksyllä 2005 aloitettu projekti "Hoida ja kunnosta kotijärvesi" jatkui Enontekiön kunnassa. Enontekiöllä kalastettiin neljällä eri projektiin kuuluvalla järvellä: Lijanki-, Ounas-, Palo- ja Pasmajärvellä. Muotka- ja Tuolpajärvellä ei kalastettu, koska kyliltä ei saatu työntekijöitä. Saaliiksi saatiin noin 4 867 kg kalaa. Pyyntivälineinä olivat nuogat, paunetit ja katiskat. Eniten poistettiin ahventa. Siikaa on pyydetty Lijankijärvestä siikakannan kääpiöitymisen takia. Siikaa saatiin nuottaamalla entiseen malliin Lijankijärvestä, missä siikakannan laatu on nyt parantunut. Myös Markkinan Vakkojärvellä ja Nunnasen Pasmajärvellä suoritettiin hoitokalastusta. Saaliiksi saatiin näistä järvistä yhteensä 960 kg kalaa. Kolarin Pasmajärvellä pyydettiin roskakalaa katiskoilla. Samalla mitattiin vedenpinnan korkeus ja lämpötila Pasmajoen suulla sekä kirjattiin säätila. Toimenpiteet kuuluivat osana Pasmajoen kunnostushankkeeseen. Aiemmistä vuosista poiketen koekalastusta ei suoritettu millään järvellä vuonna 2009.

Vesikasvustoa niitettiin YTY- töinä Enontekiön Pasmajärvellä. Kemijärvellä kaksi YTY-työntekijää osallistuivat Luusuajärven niittotöihin viikon ajan. Pääasiallisen niittotyön suoritti kuitenkin kylän talkooväki.

Vuoden 2009 vesistöjen hoitotyöt:

	Kohteita	Työmäärä
ravintoketjun kunnostus (roskakalan pyynti)	7	6 002 kg
vesikasvuston niitto	2	15 ha

Kuva 7. Vesikasvuston niittoa Enontekiön Pasmajärvellä. Kuva Aulis Harju.

3.3.2

Kulttuuriympäristön hoito

Kulttuuriympäristön hoitoon käytettiin toiseksi eniten työaika, kaikkiaan 4,1 henkilötyövuotta. Tavoitteena on parantaa ja tuoda esille arvokkaita kylämaisemia sekä lisätä alueiden matkailullista arvoa.

Eniten työaika käytettiin jälleen maisemanhoitoraivauksiin. Maisemaraivauksilla avattiin kauniita vesistönäkymiä, harvennettiin tiheitä metsikköjä ja parannettiin tienvarsien turvallisuutta. Raivauksia suoritettiin kaikkiaan noin 100 hehtaarin alueella 26 eri kohteessa.

Portimon maamiesseuran talon sisäänkäynti- ja ravintolasiiven huopakatto korjattiin Ranualla. Vanha huopa poistettiin kokonaan. Muutamia ruodelautoja jouduttiin vaihtamaan. Lisäksi maalattiin otsalautoja ja sisäkattoja sekä puhdistettiin lattia perusteellisesti puhdistuskoneella. Seuraavalla viikolla pidettiin talolla häät.

Vuoden 2009 kulttuuriympäristön hoitotyöt:

	Kohteita	Työmäärä
maisemanhoitorauvaus	26	100 ha
polttopuiden sahaus / raivausjätteen haku	3	660 m ³
maisemaa rumentavien rakennusten purku	1	
vanhojen rakennusten ja rakenteiden kunnostus	2	
muu kulttuuriympäristönhoito	12	

Kuva 8. Maisemanhoitorauvausta Enontekiön Markkinassa. Kuva Aulis Harju.

3.3.3

Ulkoilu ja virkistyskäyttö

Ulkoiluun ja virkistyskäyttöön liittyvät työt työllistivät eniten vuonna 2009. Kyseisiin töihin käytettiin työaikaa yhteensä 7,8 henkilötyövuotta, mikä on noin 39 % koko vuoden työajasta. Ulkoilu ja virkistyskäytön töihin kuuluvat mm. polkujen, reittien, laavujen, kotien ja laitureiden rakentaminen ja kunnostaminen. Ulkoilu- ja virkistyskäytön töiden tarkoituksena on parantaa alueiden virkistyskäyttömahdollisuuksia ja tukea matkailuelinkeinon kehittymistä. Eniten aikaa käytettiin ulkoilu- ja retkeilyreittien ja niihin liittyvien palvelurakenteiden kunnostamiseen ja rakentamiseen.

Vuoden 2009 ulkoilun ja virkistyskäytön työt:

	Kohteita	Työmäärä
laavujen/kotien rakentaminen	4	
laavujen/kotien kunnostus	3	
laiturit, telarannat ja veneenlaskuiskat	2	
lintutornien rakentaminen	1	
luontopolkujen kunnostus	6	3,1 km
nuotiopaikkojen rakentaminen	3	
nuotiopaikkojen kunnostus	18	
opastustaulut	1	
opasteviitat / reittimerkit	4	258 kpl
postilaatikkokatokset	2	12 kpl
ulkoilu- ja retkeilyreittien rakentaminen	2	10 km
ulkoilu- ja retkeilyreittien kunnostus	10	376,5 km
puuvajat wc:t ym. rakenteet	9	
pitkospuiden rakentaminen	1	0,4 km
pitkospuiden kunnostus	1	5 km
siltojen rakentaminen	4	7 kpl
siltojen kunnostus	3	7 kpl
linja-autopysäkkien rakentaminen	3	11 kpl
aitarakenteet	7	5 411 m
ampumaratojen kunnostus	1	
muu ulkoilu ja virkistyskäytön työ	21	

Kuva 9. Uusia pysäkkikatoksia Ivalossa. Kuva Sirpa Lithovius.

Kuva 10.
Kallunkijärven uimarannan kodan
rakentamista. Kuva Vesa Lukkarila.

Kuva 11. Kallunkijärven uimarannan uusi kota ja liiteri. Kuva Vesa Lukkarila.

Kuva 12.
Sallan hautausmaan aidan
rakentamista. Kuva Vesa Lukkarila.

Kuva 13. Sallan hautausmaan uusittu aita. Kuva Vesa Lukkarila.

Kuva 14.
Käymälän rakentamista Kiimäselän
taukopaikalla. Kuva Panu Leinonen.

Kuva 15. Käymälä valmiina. Kuva Panu Leinonen.

3.3.4

Jätehuolto

Jätehuoltoon liittyviä YTY-töitä tehtiin ainoastaan Pelkosenniellä, jossa suoritettiin jätteen keräystä kirkonkylän, Pyhäjärven ja Pyhätunturin matkailukeskuksen alueen ympäristöstä. Puu-, metalli-, elektroniikka - ja muovijätettä kerättiin maastosta noin 6 000 kg. Jätteet kuljetettiin jätteenkeräyspisteeseen. Poltettavaksi kelpaava puujäte poltettiin. Työaikaä käytettiin 18 henkilötyöpäivää.

Pelkosennimen Arvospuolelta kerättiin ympäristölle haitallisia piikkilanka-aitoja, jotka oli rakennettu useita vuosikymmeniä sitten karjan yhteislaiduntamiseksi, joten tekijän purkuvelvoitteeksi niitä ei voinut saada. Kolmelta entiseltä Arvospuolen laidunalueelta kerättiin piikkilanka-aitaa maastosta noin 300 kg. Työaikaä käytettiin tähän 6 henkilötyöpäivää.

Vuoden 2009 jätehuollon työt

	Kohteita	Työmäärä
jätteen keräys	1	6 000 kg
metalliromun keräys	1	300 kg

Kuva 16. Arvospuolen laidunalueelta kerättiin vanhoja piikkilanka-aitoja. Kuva Panu Leinonen.

3.3.5

Luonnonsuojelu

Luonnonsuojeluun liittyviin töihin käytettiin työaikaa 80 henkilötyöpäivää. Savukoskella suoritettiin perinnebiotoopin hoitoa Tarkkalan erämaatilalla Lapin ympäristökeskuksen biologin ohjeiden mukaan. Niitto suoritettiin oikeaoppisesti heinäelokuun vaihteessa leikkaavateräisellä pienniittokonella. Inarissa suoritettiin jättiputkenhävitystä. Utsjoella hoidettiin perinnebiotooppeja viimevuotiseen tapaan Inarin YTY-työntekijöiden toimesta.

Vuoden 2009 luonnonsuojelun työt

	Kohteita	Työmäärä
perinnebiotooppien hoito	3	5,1 ha
pienpetopyydykset	2	54 kpl

Kuva 17. Tarkkalan perinnebiotooppi kesällä 2009. Kuva Sirpa Lithovius.

Esimerkkejä työkohteista

Kolarin kunnan esteettömät YTY-kohteet

YTY-töinä on toteutettu useita liikuntarajoitteisille sopivia ulkoilu- ja virkistyskäytön kohteita eri puolille Lappia. Tyypillisiä kohteita ovat vuosien varrella olleet pitkokset, laavut ja jopa lintutornit. Vuonna 2008 Invalidiliiton Lapin alueen johtoryhmä myönsi Lapin ympäristökeskukselle **KIINNI ELÄMÄSSÄ** –tunnustus-palkinnon esteettömyyden huomioimisesta luontokohteilla.

Kolarin kunnassa sijaitseva Ylläksen matkailualue on ollut esteettömän matkailun edelläkävijä Suomen hiihtokeskuksissa. Esteetön matkailu onkin tulevaisuudessa tärkeä kilpailutekijä. Tavoitteena on, että kaikilla on mahdollisuus tutustua tarjolla oleviin kohteisiin ja nähtävyyksiin.

Vuonna 2009 Ylläksen alueella toteutettiin YTY-töinä reitistönparannustöitä, joissa levennettiin olemassa olevia reittejä ja rakennettiin niihin leveitä pitkoksia. Reittien rakenteissa on otettu erityisesti huomioon esteetön liikkuminen. Kohteet sopivat nyt hyvin mm. liikuntarajoitteisille ja lastenvaunujen kanssa kulkeville lapsiperheille.

Äkäslompolon lintutornille johtava luontopolku sai kivituhkapäällysteen. Kivituhkaa levitettiin noin 500 metriä 1,4 metrin leveydelle valaistun ladun viereen. Ojien ylityksiin rakennettiin puusillat. Lintutornille johtavan polun loppuosalle on tehty aikaisemmin leveät pikokset, jotka nyt kunnostettiin ja joita jatkettiin 110 metriä, jolloin saatiin yhdistettyä kivituhkapolku ja pitkosreitti. Pitkosten reunoille tehtiin vielä 50 mm:n korkuiset puiset suojaruukset. Pitkosreitillä puoleen väliin rakennettiin levähdyspaikka penkkeineen. Pitkokset päättyvät uimarannalle, johon rakennettiin oleskelutasanne ja penkki. Näin saatiin toteutettua tasokas ja esteetön luontopolku Seitä-hotellin kohdalta aina Äkäslompolon lintutornille rantaan saakka.

Kesänkijärven seutu on yksi Ylläksen suosituimmista retkeilykohteista. YTY-työnä kunnostettiin järven päästä pysäköintialueelta lähtevä Metsähallituksen luontopolku, josta pääsee järven itäpuolella sijaitsevalle Metsähallituksen laavulle ja kahvila Kesängin Keitaalle. Luontopolun alkuosa pinnoitettiin kivituhkalla. Kesänkijärven itäpuolella olevalta laiturilta rakennettiin leveä pitkospuureitti kivituhkapolulle. Myös Kesängin Keitaan kahvilalle kulkevalle reitille rakennettiin leveät pitkokset. Niihin ei tehty suojaruukkeita latuureittien kohdalle, koska latukone saattaisi rikkoa ruukit. Kahvilan omistaja rakensi vielä pyörätuoliluisen kahvilan sisäänkäynnin yhteyteen. Kesängin palveluiden suosio on ylittänyt kaikki odotukset, sillä Metsähallituksen kävijälaskureiden mukaan uusitun polun kautta Pallas-Ounastunturin kansallispuistoon kulki kesän aikana 13 000 retkeilijää.

Ylläslompolon lintutornille johtavan esteettömän luontopolun rikkoutuneita pitkoksia korjattiin YTY-työnä. Tällekin reitille ajettiin hyväksi havaittua kivituhkaa ja rakennettiin lisäksi yksi uusi silta.

Siikajoen myllyn yhteyteen on pari vuotta sitten rakennettu leveitä kulkureittejä esteettömän liikkumisen tarpeisiin. Kaiteitten pintalautoja oli irronnut roudan vaikutuksesta. Pintalaudat kiinnitettiin liukulevyillä uudelleen, jotta ruuvit eivät katkeaisi roudan liikutellessa rakenteita.

Kuva 18. Äkäslompolon luontopolku. Kuva Sirpa Lithovius.

Kuva 19. Kesänkijärven luontopolku. Kuva Sirpa Lithovius.

3.4.2

Saariharjun uimarannan kota ja liiteri

Saariharjun uimaranta sijaitsee Saarijärven rannalla Ranuan kunnan omistamalla tontilla. Matkaa Ranuan kirkonkylältä kertyy noin 30 km Posion tietä pitkin. Lapin ympäristökeskus on rakentanut aiemmin vuonna 2004 uimarannalle uimakopin ja käymälän YTY-työnä. Nyt rakennettiin mutterikota ja halkoliiteri. Lisäksi uusittiin uimakopin ovet ja asennettiin uusi ilmoitustaulu.

Hirsirakenteisen kodan läpimitaksi tuli 4,8 m. Kodan perustukset tehtiin kevytsoraharkoista. Katteeksi valittiin paanuhuopakate. Järven puolelle ja oven yläpuolelle asennettiin ikkunat. Tulisija muurattiin betonista valetun laatan päälle. Lattia laatoitettiin 30 x 30 cm betonilaatoilla. Huuva ja hormi teetettiin peltifirmassa. Seinähirret käsiteltiin lopuksi kodan sisäpuolelta rautavihtrillä homehtumisen estämiseksi. Hirren ulkonäkö saatiin samalla vanhan näköiseksi. Kohde sopii hyvin liikuntaesteisille, koska pyörätuolilla mahtuu hyvin liikkumaan kodan sisällä ja ovi on riittävän leveä.

Halkoliiteri rakennettiin jäljellä olevista hirsistä samalla kattokaltevuudella kuin kodan etuosa yhdenmukaisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi.

Kuva 20. Saariharjun uimaranta Kuva Sirpa Lithovius.

Kuva 21. Hirsien kuorintaa. Kuva Sirpa Lithovius.

Kuva 22. Hirsien salvontaa. Kuva Sirpa Lithovius.

Kuva 23. Kota ja liiteri valmiina. Kuva Sirpa Lithovius.

Pellon YTY-naiset

Kaudella 2009 Pelloon työllistettiin kuusi YTY-työntekijää, joista kolme oli rakennusalan perustutkinnon suorittaneita naisia, jotka olivat erityisen motivoituneita työn tekemiseen. Naisille valittiinkin rakentamiseen painottuvia kohteita. Kevään YTY-neuvotteluissa sovitut työkohteet loppuivat heti alkuunsa, kun naiset panivat tuulemaan. Kohteita oli kuitenkin helppo löytää lisää.

YTY-naiset saivat kokemusta hieman puusepäntöistä, kun he valmistivat uusia latuopasteita. Puutavaraksi valittiin 50 x 200 mm:n lankku, jonka särmät hiottiin. Lankkuihin jyrättiin tekstit, jotka maalattiin tummalla värillä (ks. kuva 24). Naiset kävivät myös pystyttämässä uudet opasteet maastoon.

Varsinaisiin rakennustöihin naiset pääsivät, kun he saivat tehtäväkseen välinevaraston rakentamisen Ritavalkean hiihto- ja laskettelukeskuksen kahvilarakennuksen yhteyteen (ks. kuvat 25-26). Suunnitelmana oli rakentaa välinevarasto vanhan terassin paikalle. Ulkovuoraukseen käytettiin vaakaponttilautaa. Kattoon asennettiin valokate, koska rakennukseen ei tehty ikkunoita. Varaston päätyyn asennettiin lukittava ovi ja rakennettiin vielä pieni kaiteella varustettu terassi.

Ritavalkean laskettelurinteen alalaidassa sijaitsee pieni ankkurivarasto, joka sai uuden ilmeen YTY-naisten käsittelyssä (ks. kuvat 27-28). Varaston seinät saivat uuden puurungon ja pystylaudoituksella toteutetun ulkovuorauksen, joka vielä maalattiin punaisella värillä.

Muuraustöistäkin naiset saivat kokemusta, kun Ritavalkean hiihtostadionilla sijainnut ja tarpeettomaksi jäänyt grillikota siirrettiin Valkeajärven uimarannan yhteyteen. Naiset muurasivat grillikatoseen uuden grillin (ks. kuva 29). Katos sai myös uuden kuvun ja savupiipun.

Ritavalkean leirikeskuksen tuvan lattia hiottiin ja lakattiin YTY-naisten toimesta. Lattia viimeisteltiin jalkalistoilla.

YTY-naiset ehtivät tehdä myös muitakin töitä. Tässä on kuitenkin otettu esille keskeisimmät työt. Työnsuunnittelijat olivat tyytyväisiä naisten työsuorituksiin ja ovat valmiita palkkaamaan naisia YTY-töihin jatkossakin.

Kuva 24. Latuopasteitten asennusta. Kuva Sirpa Lithovius.

Kuva 25. Välinevaraston rakentamista.
Kuva Ossi Kukkonen.

Kuva 26. Välinevarasto valmiina. Kuva Ossi Kukkonen.

Kuva 27. Ankkurivaraston kunnostamista.
Kuva Ossi Kukkonen.

Kuva 28. Ankkurivaraston kunnostus valmiina. Kuva Ossi Kukkonen.

Kuva 29. Grillin muurausta.
Kuva Ossi Kukkonen.

3.4.4

Sarvilammen lintutorni Savukoskella

Savukosken kirkonkylän läheisyyteen matalahkon Sarvilammen rantaan rakennettiin YTY-työnä lintutorni kesällä 2009. Lintutornin läheisyydessä sijaitsee levähdyspaikka, jossa matkailijat voivat esimerkiksi yöpyä asuntoautossa tai syödä eväitä.

Lintutorni rakennettiin neljän pilarianturan varaan. Anturoihin kiinnitettiin puupilarit, joiden varaan rakennettiin oleskelutaso. Portaiden astinlaudat tehtiin 50 x 100 mm:n puutavarasta. Etenemä/nousu on noin 200 mm/200 mm. Lintutornin alusta ja polku sorastettiin murskeella paloturvallisuuden vuoksi. Lintutorni kyllästettiin maisemaan sopivalla metsänvihreällä kyllästysaineella.

Kuva 30. Näkymä Sarvilammelle. Kuva Sirpa Lithovius.

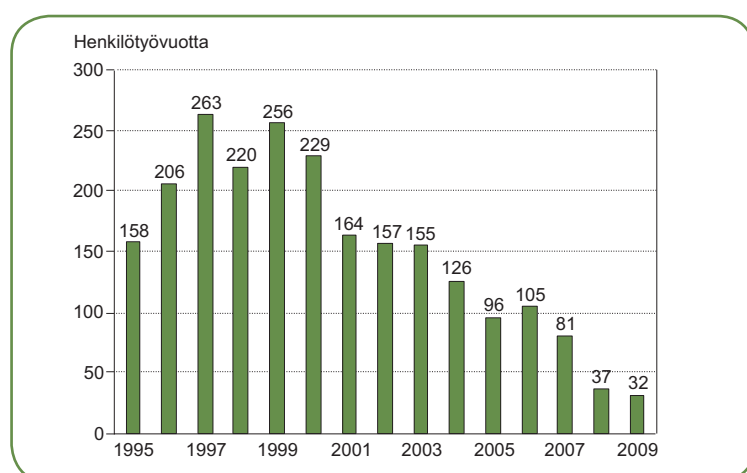
Kuva 31. Lintutorni. Kuva Matti Kelloniemi.

4 YTY-työt Lapissa vuosina 1995–2009

4.1

YTY-töiden työllistämisaikutukset

YTY-työt ovat olleet merkittävä työllistäjä Lapin läänin syrjäisillä, työttömyyden vaivaamilla alueilla. YTY-töillä on pystytty tarjoamaan työtilaisuuksia sekä ammattitaitoisille työttömille että monille koulutus-, työhistoria- tai muun taustan vuoksi vaikeasti työllistettäville. Se onkin avannut monille ainoan tien takaisin työelämän pariin. Vuosien 1995–2009 aikana YTY-työt ovat työllistäneet 6 146 henkilöä työllistämisaikutuksen ollessa 2 287 henkilötyövuotta (liite 2).

Kuva 32. YTY-töiden työllistämisaikutus henkilötyövuosina 1995–2009.

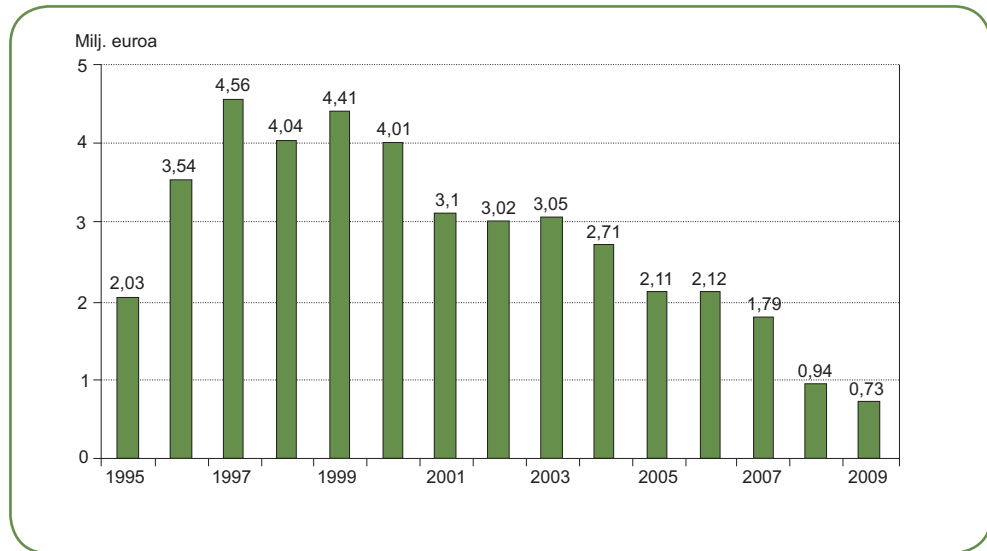
4.2

YTY-töiden kustannukset

YTY-töiden kokonaiskustannukset vuosien 1995–2009 aikana ovat olleet yhteensä 55 miljoonaa euroa (liite 2). Ne muodostuvat seuraavasti:

- palkkauskulut 42 miljoonaa euroa
- oheiskulut 13 miljoonaa euroa

YTY-töiden palkkauskulut on katettu työvoimatoimistojen myöntämistä palkkaperusteisista työllisyysmäärärahoista. Oheiskulut muodostuvat työntekijöihin kohdistuvista kuluista, työkohteiden kone- ja materiaalikulusta sekä YTY-töiden hallinnointikuluista. Ne on katettu työvoimatoimistojen, kuntien, ympäristöministeriön sekä muiden yhteistyökumppaneiden myöntämistä varoista. Oheiskuluissa ei ole huomioitu kaikkia Lapin ympäristökeskukselle YTY-töiden hallinnoinnista aiheutuneita kuluja esim. virkatyötä.

Kuva 33. YTY-töiden palkkauskulut vuosina 1995–2009.

4.3

Työkohteet

YTY-töitä on tehty vuosien kuluessa jokaisessa Lapin läänin kunnassa. Työkohteet ovat sijoittuneet tasaisesti eri puolille läänää painottuen voimakkaimmin työttömyyden vaivaamille alueille. Suosituimpina ovat olleet ulkoiluun ja virkistyskäyttöön sekä kulttuuriympäristön hoitoon liittyvien töiden tekeminen.

Vuosien 1996–2009 aikana YTY-töinä on mm.:

- raivattu apajapaikkoja 267 ha
- tehty ravintoketjukunnostusta (roskakalan pyynti) 354 tn
- niitetty vesikasvustoa 1 454 ha
- purettu maisemaa rumentavia rakennuksia 331 kpl
- tehty maisemanhoitoraivauksia 5 148 ha
- kunnostettu vanhoja rakennuksia 1 145 kpl
- rakennettu ja kunnostettu laavuja ja kotia 591 kpl
- rakennettu laitureita, telarantoja ja veneenlaskuluiskia 164 kpl
- rakennettu lintutorneja 46 kpl
- rakennettu ja kunnostettu luontopolkuja 56 kpl
- rakennettu nuotiopaikkoja 145 kpl
- rakennettu ja kunnostettu pitkospuita 93 km
- rakennettu ja kunnostettu ulkoilu- ja retkeilyreittejä 8 883 km
- rakennettu puuvajoja, käymälöitä ym. rakenteita 738 kpl
- rakennettu ja kunnostettu jätteenkeräyspaikkoja 230 kpl
- kerätty romuautoja 1 391 t

5 Yhteenveto

Kuudestoista YTY-työvuosi saatiin päätökseen, vaikka määrärahoja oli vähennetty jälleen edelliseen vuoteen verrattuna. Paljon saatiin kuitenkin hyvää ja näkyvää aikaan. Kohteet ovat saaneet paljon myönteistä palautetta. Maisemanhoidon hyödyt on huomattu. Vesistönäkymien avauksilla on kaunistettu maisemia ja parannettu samalla liikenneturvallisuutta. Ilman YTY-työllistämistä olisivat monet kohteet todennäköisesti jääneet kokonaan toteuttamatta. Ulkoilu- ja virkistyskäytön kohteista on tullut lukuisasti uusia esityksiä.

Tulevaisuudessa jää nähtäväksi, miten valtion aluehallinnon uudistus vaikuttaa YTY-töihin. Tänä vuonna on kuitenkin tarkoitus tehdä YTY-töitä vähintään nykyisellä volyymilla.

LÄHTEET

Kuntien vuoden 2009 YTY-vuosiraportit

Kuva 34. Kesällä 2009 rakennettiin Sallan Poropuistoon kodan sisäänkäynnin yhteyteen invaluiska. Kuva Vesa Lukkarila.

YTY-töiden kustannuksia Lapissa vuonna 2009 (€)

Kunta	Työvoima		Palkkauskulut		Kuntien saama laskennallinen verotulo*	Kuntien maksamat oheiskulut	Oheiskulut				Kaikki kulut yhteensä	Vuosi-kustannus/työntekijä
	Työntekijöitä yhteensä	Työllisyysvuosia	Palkkaus-kulut (ilman sivukuluja)	Palkkaus-kulut (sivu-kuluineen)			Työvoima-toimistojen maksamat oheiskulut	Muiden maksamat oheiskulut	Oheiskulut yhteensä			
Enontekiö	17	5	116 036	141 616	23 207	2 850	23 947	2 400	29 197	170 813	26 570	
Inari	8	4	72 917	88 991	13 857	33 301	6 344	1 500	41 145	130 136	25 426	
Kemi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kemijärvi	7	3	66 903	81 652	13 046	20 800	15 413	0	36 213	117 865	26 339	
Keminmaa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kiittilä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kolari	8	3	75 509	92 155	14 913	19 765	20 234	0	39 999	132 154	28 798	
Muonio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Peikosenniemi	7	3	65 713	80 200	13 800	13 373	15 342	6 827	35 542	115 742	26 039	
Pello	7	3	63 535	77 541	12 548	1 145	69 532	52 670	13 347	90 888	25 847	
Posio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ranua	7	3	62 656	76 468	11 748	12 174	14 200	1 700	28 075	104 543	25 489	
Rovaniemi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Salla	8	4	69 646	85 000	13 581	9 984	16 092	7 467	33 543	118 543	24 286	
Savukoski	7	3	65 713	80 200	13 143	4 707	13 219	0	17 926	98 126	26 039	
Simo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Sodankylä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Tervola	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Tornio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utsjoki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ylitornio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
LAP**	1	1	28 244	34 470	5 508	0	1 616	0	1 616	36 086	34 470	
YHTEENSÄ	77	32	686 872	838 293	135 348	118 100	135 348	22 564	276 603	1 114 896	34 470	

* Kuntien verotulo on laskettu kertomalla kuntaan maksettu palkkatulo kunnan tuloveroprosentilla.

** Lapin ympäristökeskuksen työntekijät on työllistetty Rovaniemen kaupungin työvoimatoimiston kautta.

YTY-töiden kustannuksia Lapissa vuonna 1995–2009 (€)

Vuosi	Työvoima		Palkkakulut			Oheiskulut			Kaikki kulut yhteensä
	Työntekijöitä yhteensä	Työllisyysvaikutus vuosia	Palkkakulut (ilman sivukuluja)	Kaikki palkkauskulut (sivukuluihin)	Kuntien saama laskennallinen verotulo	Kuntien maksamat oheiskulut	Muiden maksamat oheiskulut	Oheiskulut yhteensä	
1995	395	158	1 664 722	2 031 710	294 598	Oheiskulutiedot puuttuvat			2 031 710
1996	512	206	2 896 863	3 535 476	514 083	420 190	442 288	862 478	4 397 954
1997	669	263	3 737 954	4 561 986	663 217	525 053	841 501	1 366 554	5 928 540
1998	739	220	3 312 332	4 042 536	598 323	521 039	673 895	1 194 934	5 237 470
1999	639	256	3 615 836	4 412 947	656 516	507 928	915 447	1 423 375	5 836 322
2000	616	229	3 288 972	4 014 026	603 200	453 182	840 218	1 293 400	5 307 426
2001	447	164	2 541 921	3 102 287	470 600	347 220	654 381	1 001 601	4 103 888
2002	408	157	2 474 846	3 020 426	457 605	394 532	643 503	1 038 035	4 058 461
2003	416	155	2 498 664	3 049 495	465 809	435 889	752 470	1 188 359	4 237 854
2004	315	126	2 216 529	2 705 163	407 087	407 932	566 214	974 146	3 679 309
2005	333	97	1 727 285	2 108 065	321 894	377 755	469 059	846 814	2 954 879
2006	271	105	1 738 900	2 122 240	333 036	321 263	465 251	786 514	2 908 754
2007	209	81	1 397 428	1 705 491	319 038	305 007	338 209	643 216	2 348 707
2008	100	37	774 036	944 672	143 016	165 678	171 788	337 466	1 282 138
2009	77	32	686 872	838 293	135 348	118 100	158 503	276 603	1 114 896
Yhteensä	6 146	2 287	34 573 160	42 194 813	6 383 370	5 300 768	7 932 727	13 233 495	55 428 308

KUVAILEHTI

<i>Julkaisija</i>	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			<i>Julkaisu-aika</i> Maaliskuu 2010
<i>Tekijä(t)</i>	Sirpa Lithovius			
<i>Julkaisun nimi</i>	YTY-työt Lapissa vuonna 2009. Raportti			
<i>Julkaisusarjan nimi ja numero</i>				
<i>Julkaisun teema</i>				
<i>Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut</i>				
<i>Tiivistelmä</i>	<p>YTY-töillä tarkoitetaan valtion palkkaperusteisella työllistämistuella toteutettuja ympäristönsuojelua ja -hoitoa edistäviä töitä, jotka perustuvat ympäristöministeriön asettaman työryhmän mietintöön (30.5.1993). Työministeriön, TE-keskuksen työvoimaosaston, ympäristöministeriön ja kuntien rahoituspäätökset ovat vaikuttaneet keskeisesti töiden toteutumiseen. Lapin ympäristökeskus on toiminut koko ajan YTY-töiden hallinnoijana ja pääorganisoijana Lapissa.</p> <p>YTY-työt ovat keskittyneet pääasiassa vesistöjen ja kulttuuriympäristön hoitoon, ulkoiluun ja virkistyskäyttöön, jätehuoltoon sekä luonnonsuojeluun. Työkohteet valitaan yhteistyössä kuntien ja työviranomaisten kanssa. Kohteiden valintaan vaikuttavat niiden yleishyödyllisyys sekä positiiviset vaikutukset alueen ympäristöön ja elinkeinoelämään.</p> <p>YTY-työt on koettu erittäin toimivaksi työllistämismuodoksi koko maakunnassa syrjäkyliä myöten. Vuosien varrella Lapin ympäristökeskus on työllistänyt YTY-töiden kautta yli 6 100 pitkäaikaistyöntä. Työllistämisestä aiheutuvien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lisäksi YTY-töillä on selkeä positiivinen merkitys kylien elinvoimaisuuteen ja asuttuna säilymiseen, alueiden käyttökelpoisuuteen sekä ympäristön viihtyisyyteen. YTY-työt parantavat omalta osaltaan alueiden matkailuelinkeinojen toimintamahdollisuuksia.</p>			
<i>Asiasanat</i>	ympäristö, ympäristönhoito, työllisyys, Lappi			
<i>Rahoittaja/ toimeksiantaja</i>	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
	ISBN 978-952-11-3513-2 (nid.)	ISBN 978-952-11-3514-9 (PDF)	ISSN 1796-1971 (pain.)	ISSN 1796-198X (verkkoj.)
	<i>Sivuja</i> 31	<i>Kieli</i> Suomi	<i>Luottamuksellisuus</i> Julkinen	<i>Hinta (sis.alv 8 %)</i> -
<i>Julkaisun myynti/ jakaja</i>	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus PL 8060, 96101 ROVANIEMI Puh. 020 636 0010, faksi (016) 310 340 sähköposti: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi			
<i>Julkaisun kustantaja</i>	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
<i>Painopaikka ja -aika</i>	Yliopistopaino, Helsinki 2010			

SISDOALLOSIIDU

Almustahti	Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš			Almustahttináigi 2010
Dahkki(t)	Sirpa Lithovius			
Prentosa namma	YTY-työt Lapissa vuonna 2009. Raportti (YTY-barggut Lappis jagis 2009. Raporta)			
Prentosa namma ja nummir				
Prentosa temá				
Prentosa oasit / eará seammá proševtta prentosat				
Čoahkkáigeassu	<p>YTY-bargguin dárkkuhuvvojit stáhta bálkávuođot barggahusdoarjagiin ollašuhttojuvvon birrasa suodjaleami- ja dikšuma ovddideaddji barggut, mat vuodđuduvvet birasministeriija ásahan barggoavkku smiehttamuššii (30.5.1993). Bargoministeriija, BE-guovddáša bargofápmoossodaga, birasministeriija ja gielddaid ruhtadanmearrádušat váikkuhit mearkkašahhtiláhkai bargguid ollašuhttimii. Lappi birasguovddáš lea doaimman oppa áigge YTY-bargguid hálddaha dikšun ja válđoorganiserejeaddjin Lappis.</p> <p>YTY-barggut leat vudjon válđoáššis čázadagaid ja kulturbirrasa dikšumii, olgolihkadeapmai ja lustageavaheapmai, bázahusfuolahussii sihke luonddusuodjaleapmai. Barggočuozahagat vállejuvvojit ovttasbarggus gielddaiguin ja bargoeiseválddiiguin. Čuozahagaid vállemii váikkuhit daid oktasašávki sihke positiivvaláš váikkuhusat guovllu birrasii ja ealáhuseallimii.</p> <p>YTY-barggut leat vásihuvvon erenoamáš doaimbi barggudahttinvuohkin oppa eanagottis doaresbealegiliid ráje. Jagiid mielde Lappi birasguovddáš lea barggudahttan YTY-bargguid bokte badjel 6 100 guhkesáiggebargguheami. Barggudahttimis šaddi ekonomalaš ja sosiálalaš váikkuhusaid lassin YTY-bargguin lea čielga positiivvaláš mearkkašupmi giliid eallinfápmui ja seailumii ássojuvvon guovlun, guovlluid vuogasvuhtii sihke birrasa guoibmáivuhtii. YTY-barggut buoridit maid oasistis guovlluid turismaeláhusaid doaimbanvejolašvuođaid.</p>			
Áššesánit	biras, birrasadikšun, barggolašvuohta, Lappi			
Ruhtadeaddji/ doaidmaaddi	Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš			
	ISBN 978-952-11-3513-2 (nađjus)	ISBN 978-952-11-3514-9 (PDF)	ISSN 1796-1971 (deattus)	ISSN 1796-198X (internetpr.)
	Siiddut 31	Giella Suomagiella	Luhtolašvuohta Almmolaš	Haddi (sist. álv 8 %)
Prentosa vuovdin/ juohkki	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 8060, 96101 Rovaniemi Telefon 020 636 0010, fáksa (016) 310 340 E-mail: kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi			
Prentosa goastideaddji	Lappi ealáhus-, johtalus- ja birasguovddáš			
Prentenbáiki ja áigi	Yliopistopaino, Helsinki 2010			

Lapin elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus
PL 8060, 96101 Rovaniemi
Vaihteen puh. 020 636 0010
www.ely-keskus.fi/lappi

ISSN 1796-1971 (painettu)
ISBN 978-952-11-3513-2 (painettu)

ISSN 1796-198X (verkkopainatus)
ISBN 978-952-11-3514-9 (PDF)